

Αδάμης Μιχάλης

(Πειραιάς 1929): διακεκριμένος σύγχρονος συνθέτης από τους σημαντικούς της γενιάς του, με παρουσία στην Ελλάδα και το εξωτερικό· επίσης, μουσικολόγος και διευθυντής χορωδιών.

Σπουδές

Άρχισε να σπουδάζει μουσική από το 1940 (**Ωδείο Αθηνών**), παράλληλα συμμετείχε στις βυζαντινές χορωδίες της Μητρόπολης και του Ωδείου. Κατόπιν συνέχισε στο **Ωδείο Πειραιώς**, παίρνοντας το 1955 διπλώματα βυζαντινής μουσικής (τάξη Ι. Μαργαζιώτη) και αρμονίας (τάξη Γ. Σκλάβου). Σπούδασε επίσης στη **Θεολογική**

Σχολή του Παν/μίου Αθηνών (απεφοίτησε το 1954). Στη συνέχεια, πήρε το 1959 δίπλωμα ανώτερων θεωρητικών από το **Ελληνικό Ωδείο** (τάξη Γ.Α. Παπαϊωάννου) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές σύνθεσης, ηλεκτρονικής μουσικής και βυζαντινής μουσικοπαλαιογραφίας στο Πανεπιστήμιο **Brandeis** της Βοστώνης (1962-65).

Σταδιοδρομία

Κατά την πλούσια σταδιοδρομία του, ίδρυσε και διηύθυνε την παιδική χορωδία του παρεκκλησίου των Βασιλικών Ανακτόρων (1950-1967) και τη **Χορωδία Δωματίου Αθηνών** (1958-1961). Ίδρυσε και διηύθυνε τη **χορωδία της Ορθόδοξης Θεολογικής Σχολής** "Τίμιος Σταυρός" στη Βοστώνη (1961-63). Ίδρυσε το πρώτο ηλεκτρονικό μουσικό εργαστήριο στην Αθήνα (1965). Από το 1968 ήταν επικεφαλής του μουσικού τμήματος και διευθυντής της χορωδίας του **Αμερικανικού Κολλεγίου** (*Pierce College*). Διετέλεσε πρόεδρος της ομάδας εργασίας για τη χορωδιακή ανάπτυξη στο **Υπουργείο Πολιτισμού** (1981-84) και μέλος του Δ.Ε. στο **Ιόνιο Παν/μιο** (1990-1994), όπου εκπόνησε και εισηγήθηκε το πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (που λειτουργεί από το 1992). Κατά καιρούς έχει διατελέσει μέλος της καλλιτεχνικής Επιτροπής της ΚΟΑ και μέλος Επιτροπών κρίσης διεθνών βραβείων σύνθεσης. Ίδρυτικό μέλος του **Ελληνικού Συνδέσμου Σύγχρονης Μουσικής** (πρόεδρος 1975-85) και του Ελληνικού Τμήματος της **Διεθνούς Εταιρείας Σύγχρονης Μουσικής** (*ISCM*). Μέλος της **ΕΕΜ** (από το 1958, σύμβουλος στο διάστημα 1971-73). Επίσης, μέλος της **Ανθρωπιστικής Εταιρείας** και της **Ελληνικής Αισθητικής Εταιρείας**.

Έχει επανειλημμένα δεχθεί **τιμητικές αναθέσεις σύνθεσης έργων** από διεθνή Φεστιβάλ, μεταξύ των οποίων το Αγγλικό "Φεστιβάλ Μπαχ" (1971 και 1973), οι "Εβδομάδες Σύγχρονης Μουσικής" (από 1967 μέχρι 1972) και το Φεστιβάλ Αθηνών (1983). Τα έργα του έχουν παιχθεί διεθνώς σε μεγάλα Φεστιβάλ, όπως στο ΟΝΣΕ των ΗΠΑ (1962), στις "Διεθνείς Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής" (1973, 1978 και 1979), στο Πανευρωπαϊκό Χορωδιακό Φεστιβάλ Europa Cantat (1968 και 1970) στην Αυστρία (1973), στην Ισπανία (1975), στην Ελβετία, στην Αγγλία (1976), στις Ημέρες Νέας Μουσικής του Βίπτεν (1976), στα Euroalia των Βρυξελλών (1982), στον Ελληνικό Μήνα του Λονδίνου (1975 και 1989), στο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού στη Βραζιλία (1973), και σε πλήθος τοπικών Φεστιβάλ σε όλη την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την Κορέα, την Ιαπωνία, τη Βόρεια και Νότια Αμερική. Το 1985 το Ίδρυμα Smithsonian της Ουάσιγκτον του αφιέρωσε εκδήλωση-πορτραίτο. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και μουσικολογικές μελέτες για τη βυζαντινή μουσική σε διάφορα περιοδικά και δελτία ("Κατάλογος των χειρογράφων της βιβλιοθήκης Π. Γριτσάνη", "Εισαγωγή στην Ιστορία της Βυζαντινής

Μουσικής με βάση τα μουσικά χειρόγραφα", "Βυζαντινός μουσικός πολιτισμός", κ.λπ.). Στο 11ο Διεθνές Συνέδριο της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρίας (Κοπεγχάγη 1972) ανακοίνωσε την ανακάλυψή του σε χειρόγραφο ΕΒΕ του 14ου-15ου αι. του αρχαιότερου δείγματος πολυφωνικής μουσικής στο Βυζάντιο (βλ. και Γαζής Μανουήλ).

Εργογραφία (επιλογή)

Έχει γράψει μουσική για ορχήστρα, για μικρά οργανικά σύνολα, για όργανα σόλο, για φωνή, χορωδία, πολλαπλά μέσα, έργα καθαρά ηλεκτρονικής μουσικής ή σε συνδυασμό με όργανα ή φωνές, μουσική για την εκκλησία, την αρχαία τραγωδία ("Αίας", "Ιφιγένεια εν Αυλίδι", "Επτά επί Θήβας", "Προμηθεύς δεσμώτης", κ.λπ.), το κλασικό και το σύγχρονο θέατρο ("Κοριολανός", "Ο Δράκος", "Τρωίλος και Χρυσής", κ.λπ.). Ο κατάλογος των έργων του περιλαμβάνει πάνω από 100 έργα, από τα οποία ενδεικτικά αναφέρουμε: "Λειτουργικό κοντσέρτο" (1955), "Παραλλαγές" (για ορχήστρα εγχόρδων, 1960), "Συμφωνιέτα" (1961), "Αποκάλυψις, 6η σφραγίς" (για αφηγητή, 5 φωνητικές ομάδες και μαγνητοταινία, 1967), "Γένεσις" (για αφηγητή, 3 μικτές χορωδίες, μαγνητοταινία και χορευτική ομάδα, 1968), "Βυζαντινά πάθη" (για 6 ψάλτες, 2 ανδρικές χορωδίες, καμπάνες, τάλαντα και σήμαντρα, 1968), "Μινυρισμός" (για μαγνητοταινία: με το κλάμα ενός νεογέννητου παιδιού), "Κράτημα" (για ψάλτη, όμποε, τούμπα και μαγνητοταινία, 1971), "Τετέλεσται Ι" (για ψάλτη, μικτή χορωδία, καμπανάκια και μαγνητοταινία, 1972) και "ΙΙ" (για τενόρο, διπλή χορωδία, 2 φλάουτα, όμποε, κλαρινέτο, 2 κόρνα, τρομπέτα, τρομπόνι, κρουστά, έγχορδα, 1987), "Ορέστης" (για βαρύτονο, νταούλι, ηλεκτρ. αντίλαλο και μαγνητοταινία, 1972), "Μεταλλικά γλυπτά" (για μαγνητοταινία, 1972), "Φωτόνυμον" (για ψάλτη, καμπάνες, τάλαντα, σήμαντρα, γυναικείες και ανδρικές φωνές σόλο, 1973), "Ηχημα" (για σόλο τούμπα, 1974), "Ιω" (1975), "Παίγμα" (για φλάουτο, κλαρινέτο, τρομπέτα, τούμπα, βιολί, τσέλο και κρουστά, 1976), **"Γλάρος" (για φλάουτο, κοντραμπάσο, μεταλλόφωνο και μαγνητοταινία, 1978)**, "Εβολουσιόνες" (για ορχήστρα, 1980), "Ανελίξεις" (για ορχήστρα, 1981), "Ροδανόν" (για τενόρο, ανδρική χορωδία, φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, τούμπα και κουαρτέτο εγχόρδων, 1983), "Επάλληλον" (1885, Α' εκτέλεση για την ΚΟΑ 13.12.1996, με μαέστρο τον Β. Φιδετζή), "Μετάλλαξις" (για νονέτο πνευστών, 1985), "Αλλοιόστροφα" (για φλάουτο, κλαρινέτο, βιολί, βιόλα, πιάνο και κρουστά, 1986), "Περίακτον" (για φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, φαγκότο, βιολί, τσέλο και κρουστά, 1988), "Εν Βηθλεέμ" (για μικτή χορωδία, φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, φαγκότο, κρουστά και ορχήστρα εγχόρδων, 1988), "Επταχα" (για κλαρινέτο και βιόλα, 1989), "Εννέα γυρίσματα" (1989), "Κωίτικα Ι" (για φλάουτο, κλαρινέτο, βιολί και τσέλο, 1989) και "ΙΙ" (για 3 βιολιά, και τσέλο επίσης για κουαρτέτο εγχόρδων, 1989), "Εσωθεν" (για κουιντέτο πνευστών, 1991), "Ενεστώτα" (για φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, φαγκότο, βιολί, βιόλα, τσέλο, 1991), "Παγά λαλέουσα" (για κουιντέτο χάλκινων, 1992), "Και είδον και ιδού" (οράματα από την "Αποκάλυψη" για βαρύτονο και ορχήστρα δωματίου, 1993), **"Δράκων" (για 3 κοντραμπάσα, 1994)**, "Ως θησαυρόν" (για τενόρο, μικτή χορωδία, όμποε, κλαρινέτο, τρομπόνι, τσέλο και καμπάνες, 1994), "Εν γη ερήμω" (για τρομπόνι, τούμπα, βιμπράφωνο με δοξάρι και κρουστά, 1994), "Εν χορδαίς και Οργάνοις" (για ορχήστρα], 1994), κ.λπ. Επίσης από τα πολυάριθμα χορωδιακά του έργα αναφέρουμε: την "Κασσιανή" (για βαθύφωνο και μικτή χορωδία, 1953), τη "Λειτουργία" (για μικτή χορωδία, 1954), τις "Φωνές" (για μικτή χορωδία, 1959), την "Ψαλμική ωδή" (για μικτή χορωδία, 1962), τα "4 Ιδιόμελα" (για μικτή χορωδία, 1967), την "Αναστάσιμη ωδή" (για τενόρο ή ψάλτη και μικτή χορωδία, 1969), τα "Νυφιάτικα Δωδεκανήσου" (για μικτή χορωδία, 1979), το "Προμηθείον" (για βαθύφωνο και μικτή χορωδία, 1983), τα "Χιώτικα δημοτικά τραγούδια" (για μικτή χορωδία, 1989), το "Μοιρολόγι της Παναγιάς" (για 8φωνα μικτή χορωδία, 1994), κ.λπ. <βρ>Από τα έργα του, η ΚΟΑ έχει δώσει σε Α' εκτέλεση τη "Sinfonietta"

(6.3.72, Διαμ. Διαμαντόπουλος) και τις "Evoluciones" (14.7.1986, James Judd). Έργα του μπορούν να αναζητηθούν στους δίσκους: "3η Εβδομάδα Ελληνικής Μουσικής" (Columbia SCXG55/57, 1970 και στην Ανατύπωση: 70024/26, 1975), "1η και 2η Εβδομάδα Ελληνικής Μουσικής" (HMV CSDG62, 1973), "4η Ελληνική Εβδομάδα Σύγχρονης Μουσικής" (HMV CSDG63, 1973), "Ελληνική Ηλεκτρονική Μουσική 1" (Columbia 70029, 1974), "Βυζαντινά Πάθη" ("Ειρμός" SPR146, 1978).

Στους μαθητές του, ο Δημήτρης Λιωνής, Χάρης Ξανθουδάκης

Απόσπασμα από διάλεξη του συνθέτη στο "Συνέδριο Μεσογειακής Μουσικής" (Παλέρμο 1992). Στο απόσπασμα αυτό (που το δανειζόμαστε από δημοσίευμα του Θωμά Ταμβάκου) ο Μ. Αδάμης αυτοπροσδιορίζει με σαφήνεια τόσο τις δημιουργικές του προθέσεις όσο και την τεχνοτροπία του: "Με τα έργα μου επεχείρησα να διαμορφώσω έναν τρόπο του <συνθέτειν>, στον οποίο αρχές, αισθητικές αντιλήψεις, συνθετικές ιδέες και μορφολογικά στοιχεία της βυζαντινής μουσικής και της δημοτικής (ως παράλληλης αλλά και σε μεγάλο βαθμό ως απόρροιά της) αντιμετωπίζονται με καινούργια ματιά και μεταμορφώνονται μέσα στη σύγχρονη σκέψη και πραγμάτωση. Στην προσπάθεια ν' αναδείξω, να προβάλλω και να προωθήσω το δυναμικό του πολυσύνθετου αυτού υλικού προς νέες κατευθύνσεις, δημιουργώντας μια μουσική ενσυνείδητα του παρόντος, με επίγνωση του παρελθόντος της, αλλά δίχως νοσταλγία γι' αυτό. Σε τούτη την προσπάθεια πιστεύω πως βάδισα ένα δρόμο ακόμη τότε αταξίδευτο, και επί πλέον ένα δρόμο με ανοικτή προοπτική...".

Πηγές:

"Λεξικό Ελλήνων Συνθετών" της Αλέκας Συμεωνίδου, του Μουσικού Οίκου "Φ. Νάκας"
"Λεξικό της Ελληνικής Μουσικής" του Τ. Καλογερόπουλου
Άρθρο του Θωμά Ταμβάκου στην εφημερίδα "Νέοι Αγώνες Ηπείρου" - 4/3/1995).